Ч. 92. Чернівцї, субота дня 27. квітня (9. мая) 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Справи парляментарні

З Відня пишуть нам:

В середу відбула ся під проводом през. Хлюмецкого і в присутности мінїстрів ґр. Баденїого і Білїньского двогодинна нарада предсїдателїв клюбів парляментарних, щоби установити, які предложеня і в якій черзї мають бути полагоджені ще перед відроченем ради державної. Від руского клюбу був присутний п. Барвіньский. Всї окрім Молодочехів висказували потребу полагодженя реформи податкової, закона про катастер ґрунтовий, про відписуване податку ґрунтового наслїдком шкід елементарних і про податок біржевий, а всї були також за полагодженем закона про своїну (Heimatsgesetz), пенсийний, патентовий, про гірничих інспекторів. Молодочехи бажали переложеня реформи податкової на осїнь, що означає її погребане, позаяк в реформі виборчій палата панів поробить значні зміни і відтак відошле до посольскої, а в осени мусить парлямент полагодити передовсїм буджет, а на докінчене реформи податкової не стало-б часу. П. Барвіньский вимагав полагодженя податкової реформи в інтересї селяньства і дрібного промислу і указував також на потребу переведеня закона о спілках господарских і новелї промислової, котру неустаюча комісия промислова має обробити по відроченю сесиї ради державної. Ті два останні предложеня повинні би отже прийти в осени на чергу побіч буджету. Таким способом після екзекуцийного поступованя Рада державна приступить до полагодженя закона патентового і пенсийного, а в понедїлок, а можливо ще й в суботу приступить до законів податкових, на котрі призначено два тижнї часу. Відтак знов зберуть ся предсїдателї клюбів, щоби обговорити проґраму дальших робіт. Мінїстер-президент заявив, що не кладе речинця відроченя, і палата може працювати, як довго буде потреба для полагодженя важнїйших предложень. Також заявив, що речинець скликаня делеґаций ще не установлений.

Що нового в сьвітї?

Богато шуму наробило в Австриї оногдашне голосоване над §. 41 правительственного проєкту виборчої реформи. В нїм постановлено, що голосоване відбуває ся в куриї більших посїлостий, міст і з пятої куриї, де они зложені з міст або з міст і повітових округів судових, картками; але в пятій куриї в тих виборчих округах, що зложені лише з судових округів, і в куриї меньших посїлостий відбуває ся голосоване устно або картками, після того, як там відбувають ся вибори до сойму з меньших посїлостий. Против сеї постанови поставив пос. Барайтер внесене, що голосоване має відбувати ся картками тайно у всїх округах з меньшої посїлости і пятої куриї. Се внесене принято 117 голосами против 103. З того результату були дуже раді опозиціонїсти, бо добачали в нїм невдачу правительства. Чи оно справдї так є, видко з того: Правительство хотїло, аби про спосіб голосованя рішали краєві сойми, а се відповідало би т. зв. автономістам, котрі для краєвих соймів добивають ся права висилати послів до ради державної; до сих належать передовсїм Поляки. Коли отже правительство згодило ся було на таку форму §. 41-го, яку надала єму комісия, то се була уступка для автономістів; а коли тепер тої уступки не принято, то се невдача тих автономістів, а не правительства. І що-ж показує ся: при голосованю бракувало 28 Поляків, значить, задля їх неприсутности принято внесене Барайтера, і они потерпіли ту невдачу. Так стоїть справа дїйсно і правительство зовсїм не думає противити ся рішеню ради державної; противно, оно приняло єго цїлком рівнодушно, бо-ж інтерес тут по сторонї т. зв. автономістів. Однак правительство рішило постарати ся о направу того параґрафу в палатї панів, коли би сего домагало ся „коло польске“. Чи оправдане було одушевлене опозициї, легко тут розсудити! Але заохочений тою припадковою удачею, поставив пос. Краве дальше внесене, щоби і правибори відбували ся тайно картками; се внесене вже відкинено. На тім засїданю (дня 5-го с. м.) докінчено друге читане, а трете читане відбуло ся вчера.

Справа віденьского бурмістра вже рішена. Християньский суспільник Штробах, найблизший приятель Люеґера, вибраний бурмістром Відня. В своїй вступній промові не напав він нї на Угорщину нї на жидів взагалї,

Соколець.

Гуцульска казка

Івана Синюка.

На погуднево-західнім кінци села Довгополя*) підоймає ся стрімкий та пірваний облаз, із котрого величезні каменї стремлять гордо в повітре. Соколець (так зовуть сей облаз) і єго околиця — то красна, але мало знана партия з наших гуцульских гір. Долиною шумить прудкий та як сльоза чистий Черемош, а по нїм стрілою летить долів один сплав за другим. Горі висять страшенні скали, котрі переважили ся так грізно, що здаєть ся: ось ще хвиля і впадуть та вузеньку, до скальної гори гейби прилїплену дорогу на спузу розпорошать. В ямках, віддолинках і рівцях на самій горі взносять ся зпоміж гущавини ялівцю високі, зелені смереки. З правого боку, лиш через дикий потік, в котрого глубокі і страх стрімкі печери сонце не заглянуло ще від сотвореня сьвіта, припирає до Сокілця темний та густий смерековий лїс. З лївого боку і зпереду розпростерли ся великі гуцульскі села.

Хоч Соколець належить до красних партий гір, але вічний, смутний шум смерек і все однаковий клекіт Черемоша, коли їх довше слухати та дивити ся на них, наводять на чоловіка тяжку задуму, перебивану від часу до часу хиба немилим вереском кавок, що гнїздять ся в дїрах скали, або білиць, що весело скачуть з корча на корч. Тому то Соколець не належить до улюблених сїльских місць, а хто доконче в ночи мусить попри него іти, той радо єго з далека обминає, бо кажуть, що там якась біда шибає ся...

Дуже мене дивувало, що я в-одно здибав там одного старого Гуцула, як з цїкавостию приглядав ся сїй скалї. Знаю добре, що Гуцули, хоч як свої гори люблять, хоч з туги за ними занедужують, ба й вмирають, але їх нїколи не оглядають так, як туристи. Так я думаю собі, що в Гуцула иньша думка і кажу:

— Не бануйте, стрийку, що вам перебиваю! Скажіть: подобає ся вам Соколець так дуже, що єго в-одно обзираєте?

Старий замісць на таке моє зовсїм чемне питане відповісти, подивив ся лише на мене, гей би на вовка, і проворкотїв щось про надмірну цїкавість теперішної молодїжи; але ся очивидна неприхильність старого не відобрала менї охоти, просити єго так довго, аж він свою історию про Сокілця менї оповів.

*

„Сего, що будеш чути — почав старий — нїхто не знає, тілько я, і тобі би-м не сказав, але-с ми вже так докорив, що мушу тобі повістувати, аби-с мене далї не мучив.

Як би ти знав, що тут давно-давно дїяло ся та що Соколець в собі має, то й ти би на него иначе дивив ся. Правда, люди кажуть, що тут „нечисто“, але нїхто не знає щось безпечного про то нечисте.

Давно, кількадесять лїт тому, ту виглядало цїлком инакше: скрізь густі, зелені лїси, а в лїсах опришки; лиш десь не десь хати, тай то так далеко одна від другої, що сусїда мусїла верхом до сусїди їхати, коли хотїла ватри взяти.

Жив тогди ту в горах один ґазда, Сокіл звав ся, і мав жінку таку красну та гожу, хоч малюй. То він, Сокіл, був ґазда робітний і пильний, а она нї; все любила ся лиш вичісувати, одягати ся красно та в зеркало дивити ся. Дуже була собі подуфальна і хотїла всюди бути перша, чи на храмах чи весїлях, чи на танцях. А що Сокіл був тілько зарібний чоловік, то єму все не ставало гроший на всї забави і примхи жінки. Через то нїколи не було в хатї спокою, тілько вічна сварка, суперечка та гризота; в-одно вадили ся, в-одно она єму голову сушила. Страх хотїло ся їй богачкою бути, але як? о се не питає, їй все одно. От она й каже раз до Сокола:

— Коли ти менї як найскорше не принесеш богато-богато гроший і ґроників (дукатів), то я тебе покину. Мабуть ти гадаєш, що я лиш тому на сьвітї жию, аби тобі їду готовити і прясти? Иньші жінки так роблять, але за се хоть вбрані як панї ходять! Ти менї, кажеш, не

*) У вижницкім повітї.

K.K. ZEITUNGS-STEMPEL

але зазначив, що уважає своєю задачію, привернути християнам те, що їм належить ся, і що уступить своє місце Люеґерови, коли прийде відповідний до того час. Нема сумніву, що Штробах буде признаний цїсарем, а тодї виберуть першим заступником бурмістра Люеґера, а другим нїмецкого національа д-ра Наймаєра. Сей мусїв підписати заяву, що не має нїчого спільного з сторонництвом Шенерера. Так отже буде Відень небавом мати свою власну автономічну управу, котрою кермувати будуть антисеміти. Зміна особи бурмістра тут нїчого не змінила, бо справдїшним бурмістром і керманичем буде все таки Люеґер.

Сими днями оголошено нунциюм обох депутаций для спільних оплат в справі австро-угорскої угоди. Доси платила Австрия зі спільних видатків на війско, заграничне заступництво і иньші спільні потреби 68·6%, а Угорщина 31·4%. Отже нунциюм австрийскої комісиї підносить, що вплив на полїтику державну рівно припадає Австриї і Угорщинї, і що користи з того дїлять по рівній части одна і друга половина монархії. А що при угодї не розходить ся о купецкий рахунок, де одна сторона старає ся від другої дістати як найбільше, лише о уклади між двома частями одної більшої цїлости, то Австрия має право жадати, щоби Угорщина платила більше, як доси. Коли бере ся за підставу рахунку людність, то припадає на Австрию 57·8, а на Угорщину 42.2%; після видатків виходять відносини 58·1 до 41·9 після доходів 57·1 до 42·9, а після чистих доходів 58·2 до 41·8. З того видко, що ті способи обчисленя дають майже той самий результат. Тому предклала австрийска комісия: 1) щоби з видатків на Пограниче, котре стало ся частию Угорщини відкинули 2% в некористь Угорщини; 2) щоби чисті доходи з мита були спільні; 3) чого не покриє мито, на те платить Австрия 58%, а Угорщина 42%; 4) угода обовязує до 1908 р.

На те угорске ренунциюм підносить в острий спосіб, що Угорщина є самостійною державою, що може обійти ся без угоди, приймає вкінци точки 2) і 4), а відкидає 1. і 3. точку. Що-до Погранича пригадує угорске ренунциюм, що Угорщина заплатила 9·4 мілїона більше, як належало ся, а тепер від свого права не відступить. Що-ж до обчисленя, то не можна за підставу для него брати людність, анї видатки чи доходи, бо в такім разї Угорщина викаже, що за послїдних 10 лїт зробила 850 мілїонів довгу, з котрих річно мусить 32 мілїонів сплачувати, а Австрия не зробила тілько довгів. За підставу для обчисленя спільних видатків можна лише брати доходи з податків посередних і безпосередних, а після них повинна Угорщина і на дальше платити 31·4% спільних видатків, а Австрия 68·6%. — Як з того бачимо, ріжницї досить великі, такі великі, що цїлком справедливо сумнївають ся, чи прийде до угоди.

В Будапештї отворено торжественно мадярску виставу і тепер відбувають ся там пири та торжества ріжнородні. Крок в крок з ними ідуть також демонстрациї против тої вистави. В Білгородї велика маса студентів, за котрими тягли ся товпи народу, спалили угорску фану і демонстрували перед австро-угорскою амбасадою. На жадане нашого амбасадора зарядив сербский президент мінїстрів Новакович слїдство і вислав кондоленцийне письмо угорскому мінїстерству, але фактом є, що з демонстрантами симпатизує нарід, хоч префекта полїциї і бурмістра усунено. В Будапештї також було демонстрациї кількатисячної товпи народу против будапештеньскої вистави. До того віденьскі студенти рішили не їхати на ту виставу і вислали в тім дусї відозву до нїмецких студентів а Австриї, Нїмеччинї, Швайцариї, Франциї, Росиї, Італїї, Бельґії, Румунії, Сербії і Болгариї. На тій відозві підписані заступники студентів нїмецких, румуньских, словацких, сербских, словіньских, ческих і росийских, лиш нема Русинів!

Загальне положене в Европі тепер мирне, спокійне, лиш десь не десь чути про невдачу нїмецкого правительства при проєктї о асесорах, або що у Франциї орґанїзує ся опозиция против нового мінїстерства, або що при громадских виборах побідили социялїсти. Лише Італїя тепер смирненько ликує: Головний командант італїяньского війска в Африцї Бальдіссера добив ся до головної твердинї Адіґрат, а по дорозї побив передну сторожу повстанцїв. Тепер положене Італїянцїв в Африцї скріпило ся значно і они помалу приготовляють ся до рішаючої битви. Мінїстер фінансів предложив парляментови фінансовий доклад, після котрого недобір на слїдуючий рік виносить 1,200.000 лїрів, але проте не потрібно осібних заряджень для удержаня рівноваги у фінансах держави. Парлямент приняв доклад прихильно, отже мінїстерство не потребує бояти ся упадку.

Загальний спокій в Европі перервала на короткий час сумна вістка про смерть перского шаха. Ми вже дещо донесли про се подрібно; тепер додамо, що убійник називає ся Мірза Мугамед Реза. Він замолоду попав ся між несупокійні елементи і его вильосовано, що має убити шаха. Два місяцї він тягав ся, аби найти нагоду для виконаня свого наміру, аж вкінци ему то вдало ся. Похорони помершого шаха не відбули ся ще, бо его син, новий шах, не приїхав ще до столицї держави. Єго узнали вже за шаха Анґлїя, Турция і Росия. По нїм надїє ся одна часть росийскої праси, що буде прихильний Росиї, а друга часть знов боїть ся анґлїйского впливу. Поки що, не бачити нї одного нї другого впливу.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 8-го мая 1896.

Архикнязь Петро Фердинанд вернув вчера з Будапешту до Чернівцїв.

Вечерок з танцями устроює ґімнастичне тов. „Сокіл“ у Львові дня 12-го с. м. у власній хатї.

Народне віче мало відбути ся дня 3-го с. м. в Кривчи, перемиского повіту. На нїм мав також пос. Новаковский здавати справу з своєї дїяльности в соймі. Однак перемиске староство заборонило то віче з тої причини, що „віче скликали елементи небезпечні для публичного ладу і наміряючі знищити теперішний устрій суспільний“. Задля тої заборони панує в тамошній околицї велике роз'ярене.

Проф. др. Гандль, котрий свого часу заявив, що зрікає ся мандату радника міского в Чернівцях, обстає помимо просьб цїлої ради міскої при своїм рішеню, але каже, що коли радї так дуже залежить на нїм, то він остане ся на дальше членом міскої ради шкільної. З жалем приняла рада ту рішучу відповідь до відомости, але лїберали надїють ся, що проф. Гандль прийме поновний вибір.

Памятник Томащука. Комітет для поставленя памятника буковиньскому послови Константинови Томащукови рішив поставити бюст з бронзу перед унїверситетом і поручив ту роботу академичному різьбареви Антонови Бренак у Відни. Кошта памятника обчисляють на 3800 зр.; та сума вже зложена.

Петро Ів. Нїщиньский, про котрого смерть ми подали недавно коротку звістку, родив ся — як читаємо в *Кіевскій Старинї* за квітень 1896 р. — 1832 року в селї Неминцї липовецкого уїзду. Був сином тамошного псаломщика. На семім роцї житя умер его отець і цїла сїмя лишила ся без усяких средств до прожитку. Але мати Петрова показала ся жінкою незвичайною, з непохитною енерґією і сьвідомостию свого обовязку. Она випродала убоге своє рухоме добро і пустила ся з обома своїми синами, Петром і 5-лїтним Єлисеєм — піхотою (200 верст) до Київа з твердою постановою, вивчити свої дїти. Думала дати Петра до бурси, але вже речинець приниманя минув, отже мусїла приняти ся слу-

---

бороних по забавах ходити, — та чи-ж менї можна от-так між люди показувати ся?! Киптарик полатаний та обваляний, на шиї — прості цятки, на пальцях мосяжові перстенї, нараквицї заржавілі!... Обіцюєш, що буде инакше; — коли воно вже раз буде? Хиба тогди, як буду бабою! Нї, не хочу. Я тобі вже нераз казала і ще раз кажу, що з сокирою і сверлом ще нїхто маєтку не зробив і ти не зробиш, бо що затирлиґав, то пролиґав. Бери стрільбу з клинка, іди в лїс, сядь за скалу та чатуй так, як другі роблять. Доста волочить ся жидови, панів та підпанків, — то ти... розумієш... Тай будем богаті...

Тай таке наговорила, що в Сокола аж голова ходором ходить. Що робити? Ту боїть ся, аби жінка не покинула его, а він еї дуже любив, а ту знов надоїли ему вже ті вічні жінчині скарги. А сам же він бачить, що годї ему инакше маєтку роздобути, як не розбоєм. От він подумав-подумав і поклав собі на якийсь час — на недовгий — стати опришком, і то не приставати до других опришків, тілько самому іти на добич.

Волочить ся Сокіл один тиждень по горах, ба й другий, — не придбав нїчого; бо хоч раз міг якомусь вандрівникови сьвітло згасити та гроші відобрати, але не відважив ся стрілити. Не із страху, що не поцїлить, і не тому, щоби не мав відваги — ой! стріляти вмів Сокіл добре, бо й ластівку в лету вцїлив тай відваги мав також досить, бо вже не одного витяг з Черемоша від безпечної смерти — але потайки невинних мордувати, на то він ще не звик, Бога бояв ся.

Вертає він раз до дому, такий сумний та недобрий, бо без добичи найменьшої, прийшов над Соколець, втомив ся і сїв спочити. Було досьвіта, ледви почало зоріти. Сидить він та думки думає, аж ту чує: щось долів облазом драпає ся. Варе, чи не стрільцї?—питає сам себе. Дивить ся в долину, і бачить там якогось чоловіка з повними саквами на плечах, як лїзе стрімким облазом в гору, потім іде вузенькою стежкою на правий бік тай щезає в густих корчах ялівцю.

„Ага! се опришок, що свою добич ту в дупло ховає! Видко, що опришок, бо лице почорнив собі — думає собі Сокіл. — Гей би его хтось навмисне для мене закликав! Післав він уже неодного невинного на другий сьвіт, треба-ж і его туди післати. Такого й не гріх! За одним махом сьвіт о два опришки збіднїє: він загине, а я без головництва стану богачем і розбій покину“.

Думає собі оттаке Сокіл тай починає котити на край пропасти великі каменї, щоби їх скинути на опришка, коли буде вертати домів. Жде хвилю одну-другу, сховав ся, дивить ся: вертає опришок і починає злазити в долину. Злазить він скоренько, аж ту каменї як загуркотять, летять у пропасть один за другим та ломлять корчі і все, що на дорозї стрінуть. Гуркіт такий! Посипало ся на опришка камінє, як град, розскочила ся бистра вода Черемоша, вітер роздув порох, і стало тихо, тілько від дрібних камінчиків, що падали, вода ще булькотїла. Так спокійно зробило ся, як би ту перед хвилею нїчо не дїяло ся; лежали спокійно поломані ялички, а Сокіл стояв блїдий, оторопілий. Мав бо й чого оторопіти, бо побачив щось страшного. Що лиш скотив камінє на опришка, як той обернув ся, підняв у гору почорнене лице, скривив его так погано, помахав грізно рукою і крикнув храпливим голосом: „Бога на тебе, ти потайна котюго! Пожди, не меш“... І не докінчив, бо падаюче камінє пірвало его з собою в Черемош.

Соколови полїзли мурашки крижми, він затремтїв, але гнеть повеселїв і спішно пішов до дому посвистуючи коломийки.

Дома оповів все своїй жінцї.

Другого дня досьвіта приїхали обоє коло Сокілця, попривязували свої шкапета до смерічок і вилїзли на горб, брати скарб. Де він міг бути, то Сокіл знав безпечно. На горі була дуча, але вхід до неї був плитою накритий. Відкинули обоє плиту і Сокіл вступив в середину. Та ледви зробив кілька кроків, коли нагле подала ся під ним скала, Сокіл зверещав несамовито і щез у глубокій темній пропасти. А в тій самій хвилї зі страшним гуркотом засунула ся печера. Вхід до дучі і скарб засипало, а захланну жінку трутило на бік падаюче камінє. Она полетїла стрімголов з поломаними руками й ногами тою самою дорогою, що вчера нею летїв опри-

жити за кухарку і так годувати свої діти. Тимчасом Петро привчив ся читати й писати, так що его по році взяли до бурси на кошт скарбовий. З бурси перейшов П. Ніщиньский в семинарию, де здобув собі репутацию доброго сьпівака з музикальними здібностями і тому виправили его в характері причетника для скріпленя церковного хору при російскій церкві в Атенах.

Там при помочи ученого архимандрита Антонина привчив ся так грецкої мови, що вступив на університет, котрий покінчив з степенем маґістра 1856 року. Відтак, не хотячи висьвячувати ся сьвящеником, вернув до Росиї 1857 р., став учителем грецкої мови в петербургскій семинариї, але вже в 1860 році мусів покидати тую посаду і переселитись до Одеси, бо підсонє Петербурга показало ся надто тажким для здоровля его жінки, з роду Атенянки. В Одесї Ніщиньский займав ся довго то приватними лекциями, то літературними роботами, аж наконець в 1865 році заняв посаду учителя грецкого язика в одескій II-ій ґімназиї. Від того часу сповняв учительскі обовязки в ріжних шкільних заведенях одеского учебного округа (в Одесї, Ананеві і Берцянску) через 25 літ. В 1890 році пішов на пенсию і з пенсиї жив до смерти. За весь той час Петро Ніщиньский безнастанно займав ся літературною роботою і укладав музикальні композициї, повні таланту і посьвящені обробці народної українськоі музики.

Більші твори его, то грецка діссертация о гріхах і росколах в російскій церкві, граматика російского язика для молодїжи і переклад Слова о полку Ігоревім на грецку мову. Надто видавав 1861 році в Одесї літературно-комерцийну часопись по грецки. По російски видав Ніщиньский твори: про значінє Київа і України для славяньства і історії християньства в Росиї, грецку граматику для ґімназий і кілька иньших творів.

Вкінци Петро Ніщиньский виготовив два прекрасні українські переклади „Одисеї“ і „Іліяди“. Переклад „Одисеї“ виданий у Львові а перекладу „Іліяди“ автор не вспів докінчити, переклавши тілько перших дванайцять пісень. Знаменито також переклав він на українську мову Софоклеву „Антіґону“ (Одеса 1893 р.). Музикальні композициї Петра Ніщиньского високо цінять знатоки народної музики. Найважнїйші з них — то музикальні репродукциї двох народних дум „Козак Софрон“ і „Байда“ та оперетка а радше етноґрафічна музикальна інтермедия „Вечерниці“. Кромі того покійний уложив богато других дрібних музикальних утворів, як пісню „Порада“ і т. и., що ширили ся в крузї его знакомих, але не були видані друком.

Школу читаня і писаня для дорослих анальфабетів засновано дня 3-го мая в Кракові. Неуміючих читати і писати має Краків 15.000 душ. У Львові на 120 тисячів населеня єсть аж 45 тисячів осіб, котрі не знають нї читати нї писати.

В неділю о 3-ій годині по полудни в салї Народного Дому в Чернівцях відбуде ся читанє статутів „Руской Каси“, стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою, аби відтак як найскорше приступити до заснованя сего так дуже потрібного на Буковині стоваришеня кредитового. Маю честь запросити до сеї наради над статутами всїх тих, що наміряють стати членами сего стоваришеня. — *Др. Ст. Смаль-Стоцкий.*

Забава в війну. В однім швайцарскім селї над озером Комо бавила ся охочо громада дїтий. Замісць ігор знаних загально, урядили собі щось нового, а радше щось дуже старе з новою назвою. Була то забава в війну поміж Італїянцями і Абисинцями. Один з хлопців удавав ґенерала Баратієрі, другий Менеліка, а иньші ріжних „расів“ і проводирів італїяньских. Швайцарский Баратієрі побив страшно Менеліка, казав его звязати, вкинути до стодоли з соломою і для лучшого ефекту підпалити стодолу. Прочі хлопці, заняті забавою, розбігли ся по околици. Заким надбігли люди на вид пожежі, бідний Менелїк задушив ся в димі. Так скінчила ся та „невинна“ забава. Правдивий же Менелїк тїшить ся доси добрим здоровлем і на якийсь час перервав війну з Італїянцями. Спонукали его до того дощі, які в его державі в таку пору, як тепер, настають. Тимчасом Італїянці, розохочені непевними триюмфами під Кассалею, де недавно побили дервішів, і під Адіґратом, куди потрафили післати харчі для війска, приготовляють ся до війни на два боки, т. є. з Абисинцями і Дервішами. „Забава в війну“ правдива почне ся аж при кінци вересня.

Доля руского учителя на Буковині. Нам пишуть з гір про одну дуже сумну історию одного учителя, котрого Румуни переслїдували за те, що він не грав в румунїзаторску дуду. Не будемо тут повторяти подрібно всего, що в тім письмі стоїть, але вкоротцї подамо его зміст: Учитель той, назвім его І., походить з бідних руских родичів і тяжко бідував у школах. Батьки не мали за що его посилати до шкіл, отже дали его до т. зв. даскалїї в Чернівцях, а потім вступив він до учительскої семинариї, котру аж по трилїтній військовій службі міг докінчити. Скінчивши школу хотїв І. віддати свої услуги таки свому бідному занеханому рускому народови і пішов яко учитель до руского села Б. в кімполюнґскім повітї. З початку ішло все добре і тихо, учитель діставав похвали, аж прийшов час, коли в руских школах заводили фонетичну правопись. Учитель сей пізнав велику вагу нової правописи для науки і для руского народу взагалї, тож не диво, що яко добрий Русин вступив ся на учительскій конференциї за впровадженем фонетичної правописи. Та тут показало ся, що фонетика Румунам чомусь не на руку; руками і ногами они тому противили ся, мов би то їх щось обходило, як Русини собі пишуть. Не в лад їм була та ревність Русина-учителя, отже зачали его переслїдувати. Але учитель сповняв свій обовязок совістно, а навіть ще більше робив, як закон від него жадає, бо єму залежало на тім, щоби рускі дїти поступали в науцї скоро наперед. Коли-ж нї інспектор-Румун нї сьвященик-румунїзатор, що злучили ся для „поратованя загроженого румуньского народу“, не могли учителеви за науку нїчого закинути, то стали допікати єму дрібницями і хотїли его таким способом так притиснути, аби полишив свою ревність і став слугою румунїзаторів або пішов з повіту. Розуміє ся, і похвальні грамоти для учителя перестали приходити з повітової ради шкільної, відколи настав інспектор, загорілий Волох. Таке переслїдуванє румунїзаторів тревало через цїлий рік і вкінци довело учителя, а ще більше его невинну жену до розпуки. Она нещасна стала така нервова, що єї здоровлю грозила велика небезпечність. Щоби ратувати свою родину, І. просив о перенесенє з того повіту. Єго дали до села К., черновецкого повіту. Тут учитель І. зачинає у своїй новій школї запроваджувати лад, як належить ся, і якийсь час іде все добре. Але двірник Мудрак не конче хотїв би, аби дїти его кревняків ходили до школи і через те має претенсиї до учителя. Той каже єму, що не видить причини їх увільнити, а наука їм все придасть ся. Але Мудрак є любимцем впливового панка, тож має відвагу противити ся учителеви. З того начали ся небавом прикрости для учителя і на новій посадї, а одного вечера хтось вибив вікно у школї. Правда, все в школї іде добре, але жена учителя під вражінем нового напастника стала така нервова, що їй на кождім кроцї привиджують ся румунїзатори, котрі хотять єї чоловіка і цїлу родину знищити... Она попала в манїю переслїдуваня і єї мусїли дати під лїкарску опіку до шпиталю божевільних. Все те правдиві факти. Так старають ся румунїзатори в руских селах зробити учителїв-Русинів неможливими, а їх посли в соймі голосять солодкі слова про мир і згоду з руским народом. Що їм не можна вірити, се ясно, а ми Русини мусимо старати ся скріпити силу нашу, аби наші вороги не могли нам нїчого вдїяти!

Убійства. В селї Старих Мамаївцях паробки дуже буйні і тому часто приходить до бійки. До того ще дає коршма добру нагоду, підпити собі і відважно брати ся до бійки. От так ішов Дьордїй Вершигора Іванів, 17-лїтний син порядного ґазди, одного вечера недавно тому домів, а коли перелазив через пліт, хтось его вдарив колом по голові. Вершигора був — як нам пишуть — дуже пустий і нерозважний, зачіпав ся з иньшими і мав длятого богато ворогів. Тяжко раненого принесли его до хати, де він за кілька годин помер. Жандармерия вислїдила злочинця в особі Матвія Черстянка, котрого увязнила; его спільники повтїкали.—Стражник скарбовий Вольф з Лукавиці на Буковині довідав ся, що в Цуринї є богато пачкарів. Щоби їх зловити, прийшло Вольфови на гадку перебрати ся в селяньску одежу і так піти до Цурина. Однако коли там прийшов, пізнали его зараз пачкарі і один з них, Михайло Косован, ударив его так сильно сокирою по голові, що Вольф упав без притомности на землю. Облитого кровію віднесено Вольфа до поблизької хати, де він вскорі помер. Косована арештовано і відставлено до суду.

Задля одного питаня. Донька богатого фабриканта возів Йосифа Надя зложила минувшого року іспит на учительку народну і приготовляла ся сего року до іспиту видїлового. Дня 1-го мая она пішла з дому і більше не вернула. В полишенім листї пише она до родичів, що хоч она була добре приготовлена, то однако не могла відповісти на одно питанє професора, а того она не може пережити. Догадують ся, що дївчина кинула ся до ріки Самош, котра пливе попри саму хату Сатмарі на Угорщинї.

Пригода князя Юрія Майнінґского. Під іменем ґр. Равенштайна перебуває тепер в Римі кн. Юрій Майнінґский. Поет Рихард Фос запросив его з родиною до себе в гостину до недалекої віллї. Коли князь вертав з женою до Риму, напали їх два замасковані розбійники, приложили фірманови стрільбу до грудий і зажадали від князя гроший. Він їм кинув одну часть гроший, які мав при собі, они схопили гроші і сховали ся в лїси. Та вже в два днї потім зловила римска полїция тих злочинцїв. Цїкаве ще се, що Фос описав раз розбишацке житє в поезиях, котрі дуже сподобали ся князеви Юрієви, а тепер сей мусїв пересьвідчити ся, що то не лише поезия, але дїйсність.

Чи Русин мусить бути „пізним Іваном“? У нас війшло в звичай, що коли означуєсь година на якесь зібранє, торжество, концерт, театральне представленє, забаву і т. п., то можна бути з гори певним, що о означеній годинї не начне ся. Можна прийти в пів або і о цїлу годину пізнїйше, а певно еще не буде за пізно. Така недбайливість повинна би вже раз устати і треба при всяких случаях против сему з цїлою рішучостю виступати а від опізнивших ся жадати уплаченя якої квоти на цїли народні. Точність є душею всякого житя і на тім полю Русини проявляють як найбільше занедбанє. Русин то все „пізним Іваном“, а потому то знає тілько нарікати і на всїх, а тілько не на себе,

---

шок. І знов зашуміла бистра вода Черемошу, а по хвилї все втихомирило ся...

Стало тихо, тілько Черемош воркотїв по давному, а наполохані плески повиринали знову з води та чівкотїли далї, гей би насьміхали ся з захланних людий.

А то, видко, опришок так прилагодив свою дучу, що она кождому мусїла принести смерть, хто не знав до неї заходити так, як він.

Ішли з Вижниці Гуцули попід Соколець, дивлять ся: стоять конї, привязані до смерічок, та іржуть голодні, а по облазї валяють ся куснї одїня. Зараз по конях пізнали, кого тут нещасте спіткало. Так і поставили ту два хрести, аби перехожі змовили отченаш за душі Сокола і его жінки.

З того часу бурними, темними ночами, коли новий місяць настає, чути, як щось жалісно стогне в горбі. Кажуть, що се бідний Сокіл — від него і облаз назвали Сокілцем — проклинає свою захланну жінку то силує ся вилїзти із своєї темницї в скалї....

*

Так повістував мому покійному дедикови тому кількадесять років — я тогди був ще малий хлопчур — один страшно розбитий та покровавлений чоловік з почорненим лицем... мій вуйко. То був той опришок, що его Сокіл камінем скинув в пропасть у Черемош...

вину зваляти. Така неточність у всїм і плаксивість не зготовить нам красшої будучности!

Нумізматичну збірку пок. еписк. Ступницкого продають в сїм місяци брати Еґери у Відни в дорозї лїцитациї. Збірка складає ся з 3.000 штук, межи ними богато находить ся дуже рідких оказів. Цїкава річ, якою дорогою дістала ся збірка до Відня; міг би щось о тім сказати др. Лїтиньский з Перемишля. А чейже спадкоємцї пок. епископа руского, теж Русини, могли бодай попробувати, чи такої цїнної річи не можна би збути між своїми, скоро вже не були в тім положеню, щоби зробити якусь жертву для народної справи.

З Станїславова пишуть нам: І ми станїславівскі гр. пр. Русини причинили ся до сьвяточного повитаня нашого новоіменованого митрополита Чуперковича. Коли впр. митрополит переїзджав дня 3-го с. м. через Станїславів, явила ся на двірци депутация гр. пр. вірних, в котрої склад ввійшли о. Стрижак, пп. Якубович, Прилипчан і Мазуряк. О. Стрижак промовив до впр. митрополита по руски і волоски, а митрополит Чуперкович вислухав бесїду дуже уважно і подякував по нїмецки.

Доповняючий вибір соймового посла з міста Тернопіль на місце пок. Погорецкого розписаний на день 1-го червня.

Добрі Ради.

Часопись ілюстрована для господарства, домівства і забави. Виходить в Рогізнї що місяця. Передплата, платна в Рогізнї, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради“ в Рогізнї, почта Садаґура.

В редакциї можна ще дістати давні рочники Добрих Рад.

Др. Іван Сайк

мешкає від 1-го мая

при улицї Головній ч. 22

і ординує від 2 до 4 год. пополудни.

(1—2)

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За кожде слово платить ся 1 кр.

Важне для всїх!

Хто із Вп. Читателїв хоче що дешево набути або добре продати, най оголосить через нашу ґазету, то певно не пожалує.

Важне для громад! Одно буковиньске місто має дві великі огневі сикавки на продаж. Цїна дуже низька.

Всї прибори до робленя соломяних улїїв є на продаж. Цїна дуже низька.

Млин кінний з францускими камінями і з всїма найлїпшими приборами є в Чернівцях на продаж. Цїна дуже приступна.

Візок для одного коня з двома дишлями, плетеним кошем, мягким сидженем, ще мало уживаний, і шори є на продаж. Цїна дуже приступня.

Американьский будильник 1 зр. 65 кр., з календарем 2 зр. 5 кр.

Машина до шитя употреблена, але ще дуже добра, 25 зр. Можна і ратами сплачувати.

Зеґарок стїнний з вагою, що лише йде а не бє, 1 зр.; будильник 1 зр. 25 кр., а такий, що бє і будить, 1 зр. 90 кр.

Ножики кишенькові з 2-ма і 3-ма вістрями, 6 тузинїв (82 штук) 7 зр. 20 кр. Меньше як 6 тузинїв не висилає ся.

Машина до плетеня пончіх і рукавиць, употреблена 25 зр. За помочію сеї машини можна денно 8 пар пончіх сплести і то о много красше, як руками.

Фортепян старий на продаж в Чернівцях. Цїна 30 зр.

Францускі зеґарки стїнні накручують ся раз на тиждень. Добрі для шкіл, читалень і т. д. 2 зр. 60 кр.

Цїни сих зеґарків суть фабричні для перепродажи. Меньше як тузин (12) не висилає ся.

За 7 зр. 20 кр. можна дістати ріжних річий: 12 ножів столових, 12 вилок, 12 ложок (британїя), 12 ложечок, 12 ножів кухонних, 6 ножів для хлїба, 6 ножиць сталевих, 6 ножиків кишенькових, 2 кохлї (британїя).

100 великих сьв. образів в красках з рускими підписами 5 зр. Близько 40 штук таких образів (кождий иньший) висилає фабрика на взір за 2 зр. Такі образи продають перепродавцї по 15 до 20 кр.

Про сї оголошеня (1—13) дає близші відомости Адмінїстрация „Добрих Рад“ в Рогізнї п. п. Садаґура.

На кожде замовленє треба прислати почтову марку за 5 кр.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТЇ і ШКОЛЇ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в лїтоґрафічнім закладї Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, наклеєної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди поспішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	$6^{\underline{57}}$	$10^{\underline{28}}$	$5^{\underline{50}}$		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	$10^{\underline{00}}$	$5^{\underline{23}}$		
З Новоселицї, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	11^{13}	$9^{\underline{50}}$
до Львова								
З Відня, Кракова . . .	1^{30}	$5^{\underline{10}}$		$6^{\underline{55}}$	$9^{\underline{30}}$	9^{55}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова .	$9^{\underline{55}}$	.	.	$6^{\underline{13}}$	7^{28}	$2^{\underline{01}}$		
З Підволочиск	2^{30}	$10^{\underline{05}}$	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	$9^{\underline{50}}$	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия.	.	.	.	$12^{\underline{10}}$	8	1^{50}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия . .	.	.	.	$10^{\underline{10}}$	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг) .	.	.	$8^{\underline{45}}$	.	.	.		

Відходять	Поїзди поспішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
з Чернівцїв								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	$10^{\underline{29}}$	$5^{\underline{38}}$		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	$7^{\underline{17}}$	$10^{\underline{48}}$	6^{16}		
До Садаґури, Новоселицї .	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{21}
зі Львова								
До Кракова і Відня . .		2^{50}	$11^{\underline{00}}$	$4^{\underline{40}}$	9^{55}	$6^{\underline{45}}$		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{30}	$10^{\underline{45}}$		
„ „ з Підзамча .	.	2^{25}	6^{14}	.	9^{48}	$11^{\underline{12}}$		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{25}	2^{45}	$10^{\underline{15}}$		
„ Стрия	.	.	.	$5^{\underline{22}}$	9^{35}	$7^{\underline{22}}$		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	$7^{\underline{05}}$			
„ Сколього і Стрия . .	.	.	.	.	.	3^{05}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг) .	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA KUL